

AITA SANTUAREN ITZA

AMABIGARREN PIO, ERROMAKO GOTZAI

Aita Santuak Erroma Barrutiko apaiz jaun eta Garizuma-garaiko izlariei, aspaldi ontan urteoro zuzentzen dizkien itzaldi eder eta mamitsuak arretaz irakurtzen baditugu, argi ikusiko dugu, Aita Santua, naiz Eleiz osoaren Artzai On izan, Kristo beraren ordezeko dugunez, Erromako Barrutia duala batez ere, bere lan, amets eta nekeen artean lenen; itz batean, bere begien erdienean Erroma duala. "Eleiz guztien ardura"(2 Cor., II, 28) badut ere, ez du onek esan nai Erromako Eleiza ez dudala Jainkoak bereziki emari didana: ai baidet nere gogo guztien lenen, maitasun eta estuasunetan aurren ere..."; esango die berak 1958'ko Epaillaren 5'eko itzaldian.

Orregatik, Aita Santuaren ametsik aundiena Erroma, mundu guztitik aruntz jotzen duten kristau eta baita ere siñesgabe guztientzat ixpilla garbi izatea litzake. Erroma, onaren ixpilla, bizi onaren ixpilla, egiaren ixpilla, zuzentasunaren ixpilla, pakearen ixpilla... nai luke; bai baldaki ondo "Erroman piztuko litzaken argiak mundu osoa argituko lukela, eta uri ontako ikasbide ona mundu guztiko uri eta barrutietara zabalduko litzakela" (Egun berean).

Bañan bere gogo bikain ori egi izateko urruti, oso urruti dagola ikusten du samiñez. Mundu guztiko kristauen eredu izan bear luteken erromatarrak, ez dira Aita Santuak nai lituzkenak. Eta onetxek ematen dio Aita Santuari miñik biziena: bere barrutiar biotzekoak, bere seme kutun oiek bide okerretik ibiltzeak; ikusten bai du erromatar asko eta askok izena besterik ez dutela beren kristautasunaren agiritzat. "Bataiatuak dira, Kristo'gan siñesmen badute; bañan Berak izendatutako artzaien esana, ezta ere Aren aginduak ez dituzte nai bete" (Tok. ber.). Gogora ekarri besterik ez dugu, orain dala gutxi Prato erriko Gotzai Jaun txit agurgarri Fiordelli'ri gertatua. Erriaz ezkondu arren, Elizaz ezkondu nai izan etzutelako, kristau erakutsiak bataiatuei agintzen dienez, Bellandi "senar-emazteei" ezkondu gabe, eta orregatik pekatu agirian bizi zirala argi adieraztera eman zielako, Florentzi'ko Auzitegi Nagusira deitua izan da; eta Auzitegi onek, berriz, naiz eskubiderik ez izan gauz aueri buruz, gezurti bezela guztien aurrean agertuz, esanagatik sari aundi bat ordaintzera beartu zun... Gertakizun onek Aita Santuaren biotza ezin esanerañoko naigabez beterik dula esan bearrik ez: Aita Santu egin zuten egun aundiaren emeretzigarren urte betetzerako jaiak debekatu ditu.

Alegin guztiak egin ditu, len esan bezela, Erromako Barrutia, erromatarrak beste guztien eredu ditezen on bidean. Bñan, egun ori urruti, oso urruti dagola aitortzen du. Eta urteoro, bere aurrera biltzen dira apaiz jaun eta Garizuma garaiko izlariet, erri eta gizonen barne-lantze orri gogor eta gartsuki ekin bearrean dirala agertzen die. Orainarteko urteetan, lan oitan ari danak zer nolakoa izan bear dun agertu oi zien. Itzaldi auetan arkituko ditu zuzenbiderik ederrenak biotzak iranaztea bere gain dun orok.

ERROMAKO APAIZ JAUN ETA GARIZUMA ALDIKO
IZLARIEI ITZALDIA. (1958-II-19).-

Itzaldi onek, beste urteetakoan aurrean nabarmenkeri bat ba-du: beste urteetako itzaldiak

ez bezela, oraingo au, Erroman gaurko egunean gertatzen diran iru gaitzetaz mintzo zaigu. Ara emen iru gaitz nagusi auek: a) Igande ta jai egunetako lan egin bearra; b) buru erailtzeaz; d) bideetako ustegabeko gaitzetaz.

Egia da, bai, aurreko urtean ere bi gaitzetaz mintzo zitzaigula, bañan igaroz bezela. Igaz aipatzen zitun gaitzak, "irudi zatarrak, aldizkari, izparringi, kalen...edonun agirian jarri bearra", zan bat; "Erromako apaiz-eza", bestea. Nork siñestu, Erroman, ainbeste eta ainbeste errietako apaiz biltzen diran urian, apaiz-premia izatea? Bañan alaxe da. Erromako Barrutiak apaiz oietatik, Erroma Eleizaren buru danez antxe dauden apaiz ikastetxe, auzitetxe... ugarietatik oso laguntza eskaxa artu dezake; egin-bear bereziak bai baidituzte, aruntz juanak geienetan ikastera-edo juanak bai dira. "Apaiz-bear aundian arkitzen da Erroma", esaten du, eta "bitartean azitzen eta azitzen dijoa Erroma bertan jaio edo bertara datoztenengatik; biotzak laguntza eske aundiagoan dira len ere baño, eta gutxiegi eta bear ainbat ez dituzute apaiz etxetan apaizten diranak"... Onek Aita Santuari emango dion naigabe, atsekabe aundiaz obe ez mintzo.

Aurtengo itzaldi ontan, beren egitekoari buruz gelegi estutu gabe ibiltzeko agintzen die, "illuna aunditu eta argiak gutxietsi gabe; egia dan bezela artuz, etorriko zaizkizuten gorabera aundi naiz txikiak garaitzeko zaillena egiñik baidezute..." Gero, Erroma Eleizako Erri buru danez zer izan bear luken aitatu; zoritxarrez, gaurko egunean Erroma berak ere ba-ditula "illunak jotako bazterrak, Berri Ona zabaldu bearreko zokoak..." esan; eta, auek guztiak gogoan izanik, lanik ederrena, arnari gori eta elduak ekarriko dizkiena nola burutu adieraztera eman ondoren, len aipatutako iru gaitz nagusi aietaz itzegiten die.

ERROMAKO IRU GAITZ NAGUSI

Erromako iru gaitz nagusi esan badugu ere, ez dugu au aipatzearekin, Erroman bakarrik eta beste iñun ez dirala gertatzen esan nai izan.

Guztiok dakigu ongi iru gaitz oiek mundu osoan oso zabalduak ditugula, zoritkarrez.

a) Igande, jai egunetako lan egin bearra.-

Euskaljerri ontan ere urrutira joan gabe, gaitz au oso zabaldua dugula guztiok ba-dakigu. Igande eta jai-egunetako lanari buruz, zenbat eta zenbat euskaldun eta euskaldun ez diran jator asko ikusten ditugun "bear aundirik gabe" lanean. Egia da, eta aundia gañera, ainstestean, estuasun uandirik gabe bizi diranak, estuasunik gabe lasai bizitzera iritxi nai lutekela; gizon guztien ametsa. Gañera asko eta askok naiz aste egunean zortzi (zorionekoa!) ordu edo geiago (zoritxarez) lanean ibilli, eguneroko bearrak estu eta larri betetzera irixten diralarik, irixten badira... irabazten dutena ez baidute ezertarako, jakiña, aurrera atera nai duanak zerbaiti eldu bear. Errukarri da benetan, bere indar-izerdiak aste-egunean bota dituzten langilleai igandea etorrita ber-bearrezko duten atsedena ukatzea... Errukarri da benetan, bañan egi aundia! Langilleari "berrea" ukatzen dionak zer ari dan baleki. Eleizara egunero joatea ez da naiko, arek erakusten diguna (emen, langilleari eman edo zor zaionari buruz) betetzen edo egi biurtzen ez baditugu, eskuan izanda, gañera. Ni ziur-ziur naiz, igande ta jai egunetan lanean ari izango lirakenak askoz ere gutxiago izango lirakela, langilleak, berari dagokionez bizitzeko eta sendia azitzeko bear ainstat sortuko balu.

Ba-dira, bai, katolikoan artean beste asko, bear gorrian bizi ezezik estuasunik ere gabe bizi diranak, zorioneko diru-gose orrek eraginda, jai-goizean beintzat, eta egun guztian ere lanera joaten diranak, geiago-asko ez, bañan alaz ere zerbait bai-izateko asmoz. Eleizak aginduak aztuz, edo... aintzakotzat ez artuz, ajolakaberiz... Gorputz-bizitzari bera gañezka ematen diotenak; Cesar'i berrea bai, bañan Jaunari ori bera eman nai ez diotenak. Auek, gogo-gogoan artu bear dituzte Aita Santuak erromatarrei buruz apaiz jaun eta izlariei esaten diena: "Eleizak kristau-bizitzaz erakutsi diguna oso aldamera utzia du -jaiak jai egiteko ortan- gaurko gizadiak,

uri aundietan batez ere. Orren orde, atsegin zatar, lurkoi oiek (bearrezko eta legezkoak ez noski) norberenganatzeko ero-gosea sartua dugu, aberats naiz landerretan, neurririk gabe eta astean irabazitakoak ondatur askotan. Meza entzutearekin aginduaren-agindua betetzen badute ere, oso gutxi izango dira, adimena landu, semeak azi, eta beartsu naiz gaxoei errukia nolabait erakusteko ordu alditxo bat artuko dutenak. Eta zer esango dut, batzutan agiri-agirian egiñik askorentzat gaitzbide au Erroman jai-egunetako bearrik gabe lan egite ortaz?". "Erakutsi, beraz, -eskatzen die aurrean ditun apaiz jaun eta izlariei- zuen kristau-semeei jai-eguna nola jai-egin, jaietako lan oriek dituzten neurriak, eta zeintzuk diran Jainkoak "gure" baño "Bere"ago dan egun ortan, eskatzen dizkigun lanak..."

b) Nork bere burua il bearra.-

Gero, Erroman eta beste inguru guztietan ain zabaldua dugun gaitz ontaz itzegiteko eskatzen die. "Geure bizia ere, Jainkoari bakarrik dagokio; iñork ez dezaioke, beraz, biziari uko-egiñ, pekatu aundi bat egiteke". Beren burua iltzen dutenak ez dira beti adiñean sartutako gizon-emakumeak, aul edo gaixo dabilzanak, besteeri kaltegarri izan nai ez luketenak; txirotasun edo bear gorrian bizi diranak...; askotan, gazte-gazteak beren burua iltzen dute, lur ontako atsegiñetan, ustez, batbatean eta bete-betean asetzeko garairik ederrenean; batek, naigabe bat edo beste izan eta garaitzeko kemenik izan etzulako; gertakizun negargarri baten aurrean, beste biderik ikusi etzutelako; bizitzaren illuna besterik ikusi ez-ta, gerokoaren sinismen edo itxaropenik etzutelako, etab. Zer dala-ta bada, eriotz auek guztiak? Erantzunik ziurrena, Aita Santuarena: sinismen eta itxaropenik eza.

"Erriko gertakizunen berri ematen diguten orrialdeak begizatzen edo aztertzen ditugunean -askotan gertatu oi da- gertakizun txit errukarri auetakoren bat ikusten badugu, apaiz geran guztiok biotza kezka ikaragrrri onek larritu bear luke: animen artzai geranok, gure eskuan gendun guztia egin ote dugu biotz oietan kristau-

siñismen eta itxaropenak sartzeko? Atsekabeetan biozdun, gaixoaldian eramaneko, Jainkoagan uste aundiko, ainbeste azpikeri aurrean zintzo jokatzen erakusteko? Eta... ain asmo txar oiek erarik onenean ixutzearren? Nork bere burua iltze orrek, Jaunaren errukia indarge uzten digularik alde batetik, bestetik kristau-siñismen edo itxaropen eza agirian jartzen digu... Agertu zaiezute, beraz, zuen eliztarrei pekatu onen aundia; erakutsi zoritxarrak gogo onez nola artu, eta bide okerretik ateratzearren, bearrezko bada, bildurrez ere ikaratu, eleiz-erakutsiak ekartzen dizkiguten zuzenbideak agerraraziz. Al duzutena egizute gaitotasun au gizonen artean zabaldu ez dedin".

d) Bideetako ustekabeko gaitzak.-

Lenengo gaitza inguru guztietara zabaldua badugu, eta Euskalerrian zer-esanik ez, irugarren au zabalduagoa dugula esan genezake. Egunik ez da, zorioneko bide oietan, odol-ustu edo ezur-ausiak izaten ditutenen berri izaten ez dugunik. Batean, au dala; bestean ura. Batek bizkar-ezurra ausi dula, besteak ankezurrak; zuaitzen bat bat erdi-erditik ebaki dula batek, beste zulo batetik bera joan zaigula; au, motoan; ura, berebillan; batzuek il, besteak eri bizi guzira; elbarri, ankamotz, besomotz, buru-ezurra autsita... gelditutakoen berri egunero jasotzen dugu. Egunetik egunera geiago gaiñera... teknikak ekarri dizkigun aurrerapeneri esker eta baita ere gizonaren alperkeri apurño batengatik; gizonak, oñak beste gauzetarako utzita, berebillari eldu baidio. Eta berebil onen gaiñean ikustean... oñezkoeri ajolik ez; illik, eri edo elbarri gelditutako aurtxo, agure, emakume... berak dakite ori. Azkar badijoa, azkarrago oraindik nai; aurrekoa aurreratu nai, muturrak zuaitz edo beste zerbait edo norbaiten aurka autsi arte. Auetako asko, bere tresna bear bezela ezagutzen ez dutenak; bideetako arauen berri ez dakitenak, beste asko; batzuek txoro xamarak; besteak...; asko ere bitotz gabe edo ajolakabeak. Ajolakabekeria... bai zabaldua dugula munduan! Entzun bitzate auek, eta ain arrixku aundiko tresnakin dabilten guztiak, Aita Santuaren zuzenbide auek.

Boskarren Agindua, "ez iltzea", dugula esaten digu, gaizki ibiltzearekin edo ustekabeen tresna oiek dakarzkiten ondorioak gogoan dituarik. "Geienetan ez-ezagun batek norbait, besterik gabe, bazter batean illik uzteak berezkoa dun bildurra, gutxitu egin du zoritxarrez, ain sarri eriohide diran gertakizun oiek ikusteak. "Itali" n bertan, urte bateko bideetako eroriak, gudate aundi bat edo besten ildakoak baño geiago izango lřakela Aita Santuak esatean, izuak artu bear litzukela deritzait berebil oietan dabiltzanak". Ez baidira erio-gaitz oriek teknikak ekarriak; iakiteke edo ondo ezik, edo berezko neurri eta arauak aztuaz, erruz arintxo ibiltzeak baño. Beren eta besteren biziaren ajolik gabe, urien biotz-biotzean askotan, zein baiño zein ariñago ibilli bear txoro orrek eraginda dabiltzan gizon oien ergelkeriaz berriz, zer esan? Askotan egoki baño lasterrago joan nai izateagatik, barruak "gizon eraille" bat dala, -nair berak nai ez izan-esan dezaiokeela gogoratze utsak ez al luke kristau, gizon jator nornai dardar jarri bear?... "Oien biotzak argitzearren alegiñak egiten saiatzeko eskatzen die gero apaiz jaun eta izlariei"; "...ildakoari eriotzak ekarriko dizkion ondorioak agirian jarririk, eta beste gizon eta Jainko berarekin zer iksuteko dun gogora ekarri araziz".

Azken itz bezela, aolku samur batzuk damaizkie bere lanari buruz, bere amets, eta gogo goxoenak agertzen dizkielarik. "Errroma, Jainkoak nai duana, lenokoari, gaurkoari eta gerokoari dagokiona izatera iritxi dedin zai-zai gaude; orregati arren eta arren eskatzen dizutet alegin guztiak egin ditzazutela zuen itzaldien arnariak egun bateko eta igarkorrek ez ditezen; erriari on aundiak luzaro ekarriko dizkionak baizik", itz batean iraunkorrek".

Lan ontarako, ordea, gizon on guztien batasuna bear litzakela agertzen die. Apaiz, lekaide eta lekaime santu bearrean arkitzen dala mundua guztien aurrean azaltzeko esan ondoren, "...erri-gizon santu talde ugarien bearra dago batez ere, gaurko egunez," aitortzen du. Lan ori beraz, guztien egitekoa dugula; ez apaiz, praille eta lekaime bakarrena. Lan orri gogozago ekiteko, "ikus dezatela guztiak Kristorekin bat Jainkoagan ixil (2) or. darraikio)